

Nacionalni gozdni program in razvoj gozdov v Sloveniji

National Forest Programme and Development of Forests in Slovenia

Živan VESELIČ¹, Zoran GRECS², Jurij BEGUŠ³, Dragan MATIJAŠIČ⁴, Marko JONOZOVIČ⁵

Izvleček

Veselič, Ž., Grecs, Z., Beguš, J., Matijašič, D., Jonozovič, M.: Nacionalni gozdni program in razvoj gozdov. Gozdarski vestnik, 72/2014, št. 2. V slovenščini in izvlečkom v angleščini. Cit. lit. 2. Prevod Breda Misja, jezikovni pregled slovenskega besedila Marjetka Šivic.

V prispevku je prikazano uresničevanje Nacionalnega gozdnega programa glede razvoja gozdov na podlagi podatkov o gozdovih in podatkov o izvajanju dejavnosti, ki določajo njegov razvoj in jih strokovno usmerja Zavod za gozdove Slovenije. Navedeni so podatki o razvoju gozdov, izvajanju obnove, nege in varstva gozdov, gradnji gozdnih prometnic, vzdrževanju gozdnih cest, uporabi sodobnih tehnologij pri delu z gozdom, usposabljanju lastnikov gozdov za delo v gozdu, spreminjanju funkcij gozdov, razvoju populacij divjadi ter ocene o razvoju življenjskega okolja divjadi in izvajanju ukrepov za njegovo izboljšanje. Navedeni so tudi neugodni trendi na področju financiranja javne gozdarske službe in njegove kadrovske zasedbe.

Ključne besede: gojenje gozdov, varstvo gozdov, gozdna tehnika, gozdnogospodarsko načrtovanje, divjad, lovstvo, javna gozdarska služba, Slovenija.

Abstract

Veselič, Ž., Grecs, Z., Beguš, J., Matijašič, D., Jonozovič, M.: National Forest Programme and Development of Forests in Slovenia. Gozdarski vestnik (Professional Journal of Forestry), 72/2014, vol. 2. In Slovenian, abstract in English, lit. quot. 2. Translated by Breda Misja, proofreading of the Slovenian text Marjetka Šivic.

These articles presents realization of the National Forest program with regard to development of forests on the basis of data on forests and data on realization of activities determining its development and are professionally channeled by Slovenia Forest Service. Data on development of forests, carrying out forest regeneration, care and protection, construction of forest traffic ways, maintenance of forest roads, implementation of modern technologies in forest work, training owners for forest work, changing forest functions, development of game populations, evaluation of development of game habitat and carrying out measures for its improvement are listed. The unfavorable trends in the field of financing public forestry service and its staffing levels are also mentioned.

Key words: forest cultivation, forest protection, forest technology, forest management planning, game, hunting, public forestry service, Slovenia.

1 UVOD

Nacionalni gozdni program (NGP) moramo razumeti kot obvezujoč dokument pri usmerjanju razvoja gozdov, saj je bil oblikovan v široki strokovni razpravi in tudi v širokem dialogu z javnostjo, sprejel pa ga je Državni zbor, in to celo soglasno. Proces njegovega oblikovanja in sprejemanja zagotavlja usmeritve dela z gozdom kot celovitega ekosistema, vključno z divjadjo, ki kar najbolj uravnoteženo upošteva potrebe oziroma interese najrazličnejših skupin ljudi, ki se včasih tudi zelo razhajajo. Z zavezo po upoštevanju NGP se izognemo tveganju, da bi obravnavanje gozda postalo parcialno.

Uresničevanje NGP na področju razvoja gozdov otežujejo številni dejavniki, med katerimi sta najpomembnejša razdrobljena gozdna posest, ki je v zdajšnjih razmerah zahtevnejši dejavnik

kot v preteklosti, ko so bila za izvedbo gojitvenih in varstvenih del in gradnjo gozdnih prometnic tudi v zasebnih gozdovih zagotovljeni sredstva in kadri, ter pomanjkanje proračunskega denarja za sofinanciranje vlaganj v gozdove, ki ga je splošna ekonomska kriza še zaostila. Očitno se pojavlja pomanjkanje denarja za vlaganja v gozdove tudi v državnih gozdovih, na kar kaže skromen obseg gradenj gozdnih cest v teh gozdovih. V zadnjih letih postaja vedno pomembnejši dejavnik manj uspešnega uresničevanja NGP pomanjkanje denarja za delovanje javne gozdarske službe, saj je povsem

¹ Mag. Ž. V., univ. dipl. inž. gozd.; ² Z. G., spec., univ. dipl. inž. gozd.; ³ J. B., spec., univ. dipl. inž. gozd.;

⁴ D. M., univ. dipl. inž. gozd.; ⁵ M. J., univ. dipl. inž. gozd.; vsi Zavod za gozdove Slovenije, Večna pot 2, SL – 1000 Slovenija

jasno, da z razpoložljivim denarjem in številom kadrov ni več mogoče izvajati nalog javne gozdarske službe, kot jih določajo predpisi, pa tudi NGP.

V Strategiji razvoja slovenskega turizma 2012–2016 je na str. 44 v okvirju zapisano: »Dobro ohranjena narava in naravne danosti so ključna konkurenčna prednost Slovenije ...«. V načrtih gospodarskega razvoja Slovenije se vse bolj poudarja nujnost boljšega izkoriščanja bogate lesne surovinske baze, ki jo nudijo slovenski gozdovi. Ko je beseda o okolju in biotski pestrosti, ima gozd vselej osrednje mesto – v Sloveniji gozd zajema tudi kar 70 % območij Natura 2000. Gozdovi so glavni vir zdrave pitne vode.

Vendar navedeno očitno ne pomeni veliko. Ob obilju materialnih in nematerialnih dobrin, ki nam jih dajejo naši gozdovi, v veliki meri prav zaradi že več kot polstoletnega strokovnega dela z njimi, se ne zavedamo pomena celovitega strokovnega dela z gozdovi. Usmerjati razvoj gozda s številnimi vlogami pomeni zahtevno in kompleksno strokovno delo, kjer je načrtnost dela bistvena, da lahko z izbiro drevja za posek, ki je končno dleto pri oblikovanju gozda, le-tega oblikujemo po meri vseh njegovih vlog. Če kompleksnosti dela z gozdom ne razumemo niti v gozdarskih krogih in vso strokovno »nadgradnjo« v gozdarstvu označimo kot nepotrebno, kar je v zadnjem času zaznati pri nekaterih najodgovornejših v slovenskem gozdarstvu, je NGP seveda odveč in vse, kar je zapisano v njem, moteče.

Naj opozorimo: če je v glavnem odveč vse, kar je nad ravni zagotavljanja neposrednih storitev lastnikom gozdov, potem je odveč tudi raziskovalno delo in izobraževanje univerzitetnih kadrov. To ni nič kaj spodbudno za prihodnji razvoj gozdarske stroke na Slovenskem.

Prav zaradi navedenega odnosa do javnih gozdarskih nalog in ljudi, ki jih uresničujejo, je treba NGP skrbno prebirati in zahtevati njegovo uresničevanje. Kot dokument Državnega zbora NGP varuje odnos do gozda pred najrazličnejšimi parcialnimi materialnimi interesi, ki dandanes napadajo vse, kar je javnega dobrega in tako tudi gozd. S tega vidika je koristno, da NGP ni le proces, kot ga določa resolucija št. 1 Ministrske konference o varstvu gozdov v Evropi (Dunaj, 2003), ampak tudi pisni dokument. Nanj bomo opozarjali tudi ob pripravi novega Zakona o gozdovih.

V opisanih razmerah bi bilo iluzorno pričakovati optimalno uresničevanje NGP. ZGS se zelo trudi za uresničevanje NGP, vendar se pogoji za delovanje javne gozdarske službe in uresničevanje NGP vztrajno poslabšujejo. Zdi se, da je slabitev javne gozdarske službe nekaterim cilj in morda je to celo pomembnejši dejavnik vse slabših razmer za delo ZGS kot gospodarska kriza.

V nadaljevanju je prikazano uresničevanje NGP po posameznih gozdarskih področjih, po katerih so navedeni najpomembnejši cilji in usmeritve iz NGP ter ocene, kako se uresničujejo. Nekatere ugotovitve so obrazložene podrobneje.

2 POVRŠINA, LESNA ZALOGA IN PRIRASTEK GOZDOV*

Cilj: Povečati izkoriščenost proizvodnega potenciala gozdnih rastišč

Usmeritev:

- Z zmernim in selektivnim akumuliranjem prirastka povečevati lesno zalogo in prirastek gozdov.

– se uresničuje

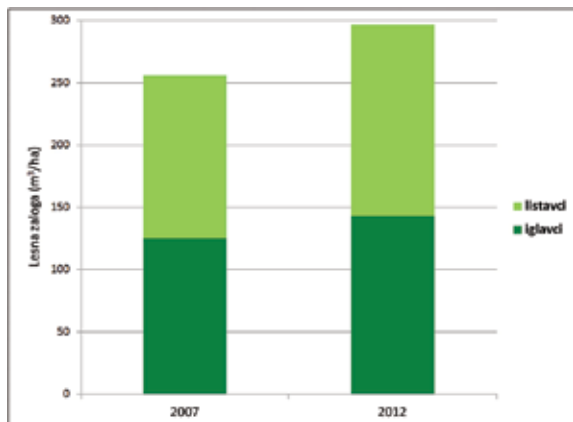
- Na zemljiščih v zaraščanju, ki jih je smiselno prepustiti gozdu, je treba z gojitvenimi deli pospešiti razvoj v donosen gospodarski gozd kakovost gozdnih lesnih sortimentov.

– se ne uresničuje

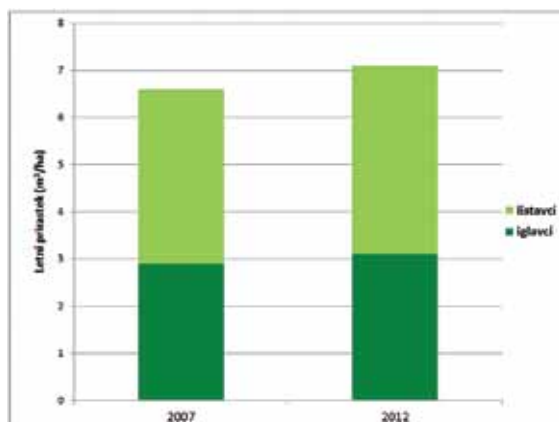
Upoštevajoč podatke iz gozdnogospodarskih načrtov GGE, se je 2012 v slovenskih gozdovih v obdobju od leta 2007 do leta povprečna lesna zaloga na hektar povečala od 267 na 285 m³/ha oz. za 6,7 %; povprečni prirastek lesa na hektar se je povečal od 6,6 m³/ha na 7,1 m³/ha oz. za 7,4 %, možni posek (po gozdnogospodarskih

* Pri interpretaciji podatkov je potrebno upoštevati, da navedeni podatki o lesni zalogi, primerjani z njimi sorodnimi lanskimi podatki, iz metodoloških razlogov ne kažejo resnične spremembe lesne zaloge v preteklem letu. V njih se odražajo 10-letne spremembe lesne zaloge GGE, za katere so bili v preteklem letu izdelani gozdnogospodarski načrti. Ti podatki torej kažejo trend gibanja lesne zaloge gozdov v smislu drsečih sredin s povprečnim petletnim časovnim zamikom. Enako velja za podatke o prirastku.

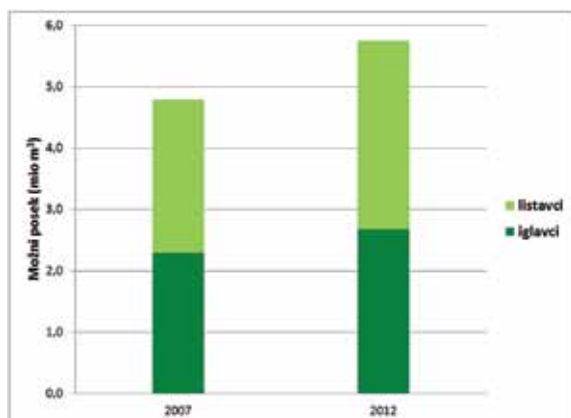
Lesna zaloga

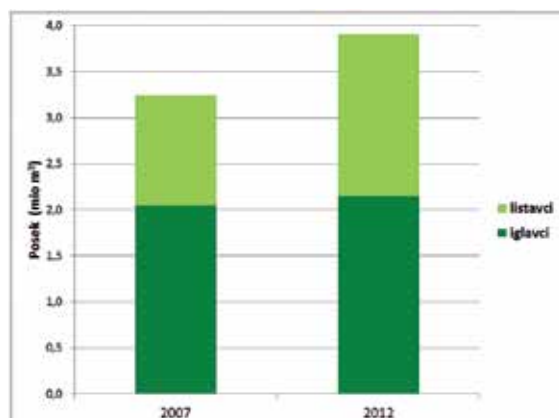
Letni prirastek

Možni posek

Posek

Grafikon 1: Sprememba lesne zaloge, letnega prirastka, možnega poseka in poseka v obdobju 2007–2012

načrtih GGE) se je povečal od 4.791.066 m³ na 5.748.834 m³ oz. za 20,0 %, evidentiran posek pa od 3.242.070 m³ na 3.910.807 m³ oz. za 20,6 %. Uvedba meritev na stalnih vzorčnih ploskev nima več pomembnega vpliva na povečanje lesne zaloge in prirastka (le še pri načrtih, sestavljenih v letu 2007), z metodološkega vidika pa na njuno povečanje nekoliko vpliva sprememba tarif za izračun lesne mase, ki jih v zadnjih letih preverjamo in jih ob izdelavi gozdnogospodarskih načrtov GGE večinoma nekoliko povečamo.

3 GOJENJE GOZDOV

Cilj: Ohranjati biotsko raznovrstnost gozdov na vrstni ravni

Usmeritev:

- Pri načrtovanju in gospodarjenju z gozdovi je treba pozornost nameniti avtohtonim drevesnim vrstam.
- Naravno sestavo drevesnih vrst je treba zagotavljati zlasti z naravnim obnavljanjem sestojev.

– se uresničuje

Cilj: Zagotoviti optimalno učinkovanje gozdov na ogroženih območjih

Usmeritev:

- Omogočiti naravno pomlajevanje gozdov.
- Skrbeti za rastišču primerno sestavo drevesnih vrst.
- Skrbeti za trajno optimalno strukturo gozdnih

sestojev glede stabilnosti in zmožnosti preprečevanja erozije in plazov.

– **pretežno se uresničuje**

Cilj: *Prilagajati gospodarjenje z gozdovi podnebnim spremembam*

Usmeritev:

- Z ustrezno vrstno in sestojno strukturo je treba zagotoviti odpornost gozdov proti ekstremnim podnebnim razmeram.

– **pretežno se uresničuje**

3.1 Obnova gozda

Cilj: *Ohranjati biotsko raznovrstnost gozdov na ekosistemski ravni.*

Cilj: *Vzdrževati in oblikovati zdrave in vitalne gozdove, ki so se sposobni prilagoditi škodljivim vplivom.*

Usmeritev:

- Pri obnavljanju sestojev s sajenjem ali setvijo je treba uporabljati rastišča prilagajene drevesne vrste ustrezne genske pestrosti in lokalne provenience.

– **se uresničuje**

(Opomba: Usmeritvi k navedenim ciljem sta zelo podobni, oblikovan je enoten zapis.)

Cilj: *Povečati izkoriščenost proizvodnega potenciala gozdnih rastišč.*

Usmeritev:

- s pravočasnim obnavljanjem gozdnih sestojev povečati kakovost gozdnih lesnih sortimentov.

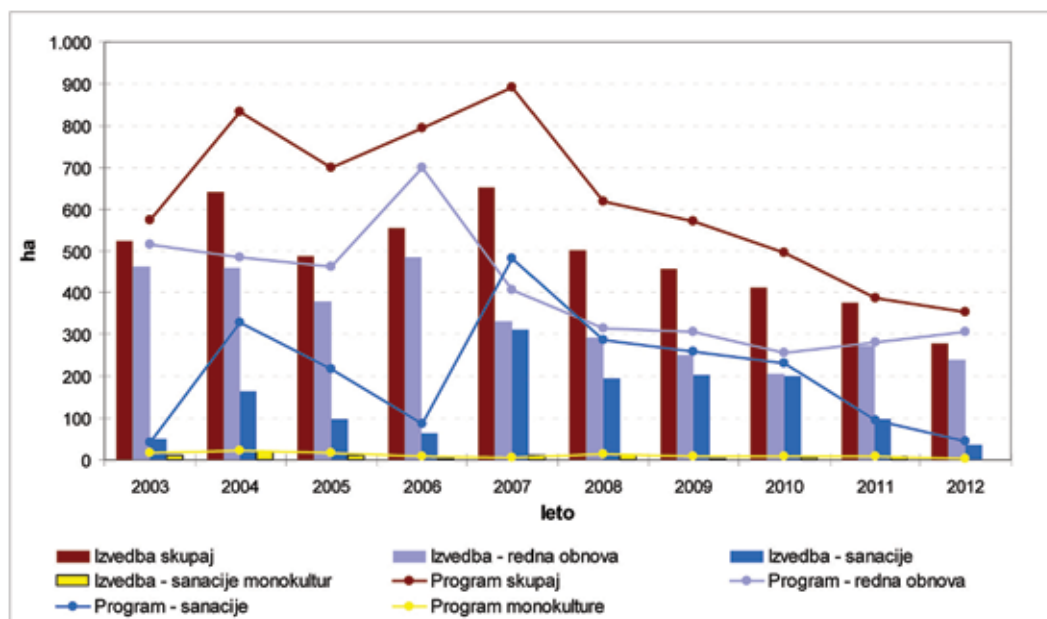
– **delno se uresničuje**

V slovenskih gozdovih je preveč starih sestojev in premalo mladovja. V nekaterih območjih je to še posebno izraženo, zlasti v državnih gozdovih. V mnogih primerih segajo razlogi za takšno stanje desetletja nazaj, delno je k temu prispevalo šibko pomlajevanje gozda zaradi preveč številčne rastlinojede divjadi, ponekod pa se tudi v zadnjem času v načrtih in pri izbiri drevja za posek namenja premalo pozornosti pravočasnemu obnavljanju gozdnih sestojev.

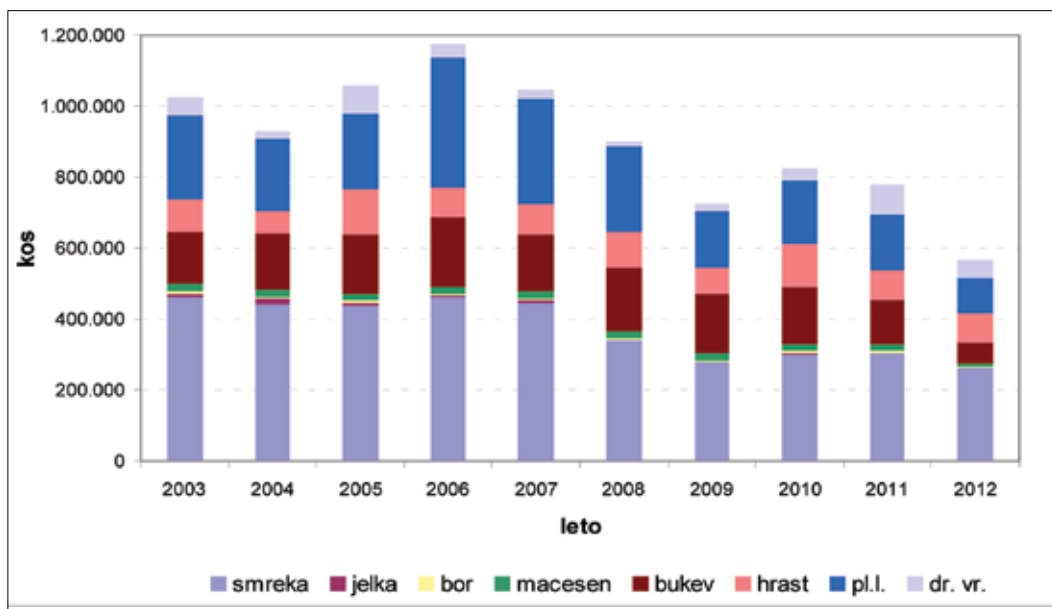
Na zemljiščih v zaraščanju, ki jih je smiselno prepustiti gozdu, je treba z gojitvenimi deli pospešiti razvoj v donosen gospodarski gozd.

– **se ne uresničuje**

Predpisi ne omogočajo sofinanciranja pogozditve opuščenih kmetijskih zemljišč, preden le-ta niso z gozdnogospodarskim načrtom določena za gozdna zemljišča. Kadar je očitno, da je zaradi interesa lastnika zemljišča in naravnih danosti

Grafikon 2: Obseg izvedene obnove s sajenjem oz. setvijo glede na namen obnove v obdobju 2003–2012

Grafikon 3: Količina posajenih sadik (kosov) po drevesnih vrstah v obdobju 2003–2012

zemljišče smotrno prepustiti gozdu, bi bilo smiselno zagotoviti sredstva za sofinanciranje premene.

Ohranjanje biotske raznovrstnosti gozdov na ekosistemski, vrstni in genski ravni se zagotavlja s prevladujočim naravnim obnavljanjem gozdov. V Sloveniji delež naravne obnove gozdov zelo prevladuje, saj gozdove skoraj v celoti obnavljamo naravno – zaradi manjših vlaganj v gozdove v zadnjih letih kar 98 %, kar je celo preveč, saj bi aktivno usmerjanje razvoja gozdov terjalo pogostejše posredovanje s sajenjem oz. setvijo v primerih, ko je to potrebno. Obnova gozda s sajenjem oz. setvijo je sicer najdražji gozdnogojitveni ukrep – povprečni strošek obnove s sajenjem znaša kar 3.150 €/ha –, zato je pred izvedbo tega ukrepa smotrno skrbno pretehtati odločitve.

Vzroki za zmanjševanje obsega izvedene obnove s sajenjem oz. setvijo so zlasti:

- nezainteresiranost nekaterih lastnikov za gospodarjenje z gozdovi,
- zmanjševanje proračunskih sredstev za vlaganje v gozdove.

3.2 Nega gozda

Z nego krepimo vsestransko stabilnost gozda, povečujemo kakovost lesne mase in njeno vrednost ter krepimo druge koristne vloge gozda.

Cilj: *Povečati izkoriščenost proizvodnega potenciala gozdnih rastišč*

Usmeritev:

- Z nego in pravočasnim obnavljanjem gozdnih sestojev povečati kakovost gozdnih lesnih sortimentov.

– delno se uresničuje

Cilj: *Ohranjati in oblikovati mehansko stabilne gozdove ...*

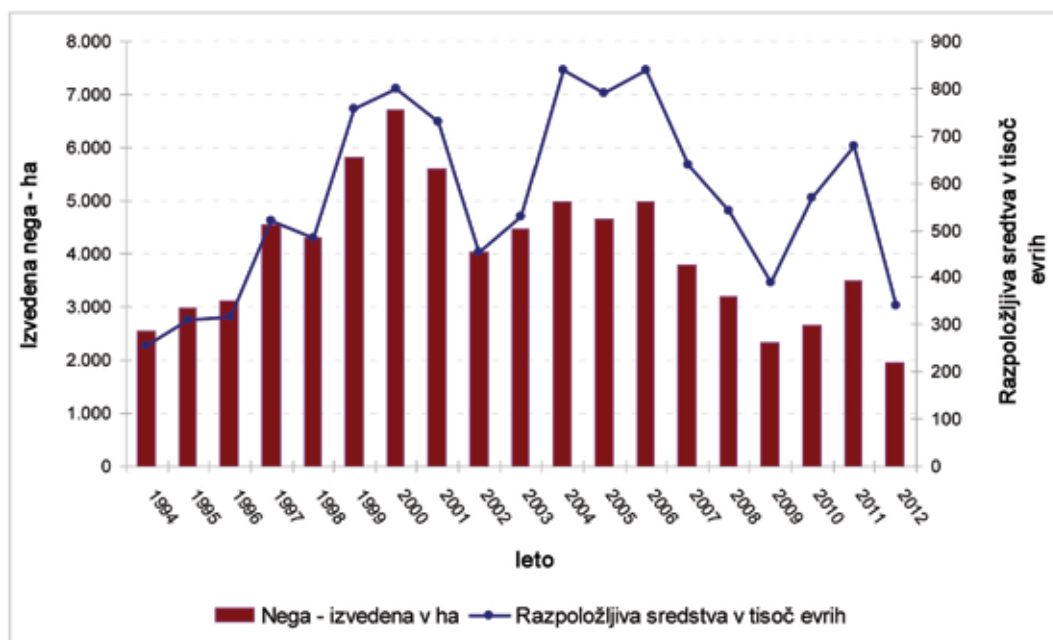
Usmeritev:

- S pravočasnim in dovolj intenzivnim redčenjem krepiti mehansko stabilnost sestojev.

– delno se uresničuje

Zaradi pomanjkanja proračunskih sredstev se v zadnjih letih v glavnem izvajajo le negovalni ukrepi, ki preprečujejo ogroženost gozda. Lastniki gozdov praviloma dela izvajajo sami. Kljub izobraževanju in svetovanju lastnikom gozdov vsa dela niso opravljena optimalno.

V obdobju 1993–2012 so bila v povprečju na leto opravljena negovalna dela na 8.570 ha v mladem gozdu, kar v odnosu do načrtovane nege po gozdnogospodarskih načrtih GGE pomeni 57 %, v zasebnih gozdovih pa le dobro tretjino, v zadnjih letih celo le petino.

Grafikon 4: Obseg opravljene nege mladega gozda in razpoložljiva sredstva v obdobju 1994–2012 – zasebni gozdovi

Vzroki za majhen obseg opravljenih negovalnih del v gozdovih so zlasti:

- nezadostna sredstva za vlaganja v gozdove, ki se še znižujejo,
- nezainteresiranost lastnikov za izvajanje negovalnih del.

4 VARSTVO GOZDOV

Cilj: Vzdrževati in oblikovati zdrave in vitalne gozdove, ki so se sposobni prilagoditi škodljivim vplivom.

Usmeritev:

- Postopoma opraviti premeno monokultur.
– se uresničuje
- Vzdrževati oziroma vzpostaviti usklajenost populacij rastlinojede divjadi z okoljem.
– delno se uresničuje
- Sanirati poškodovane gozdove.
– se uresničuje
- Sistematično spremljati zdravje in vitalnost gozdov.
– se uresničuje

Cilj: Zmanjšati vplive negativnih dejavnikov na gozdove.

Usmeritev:

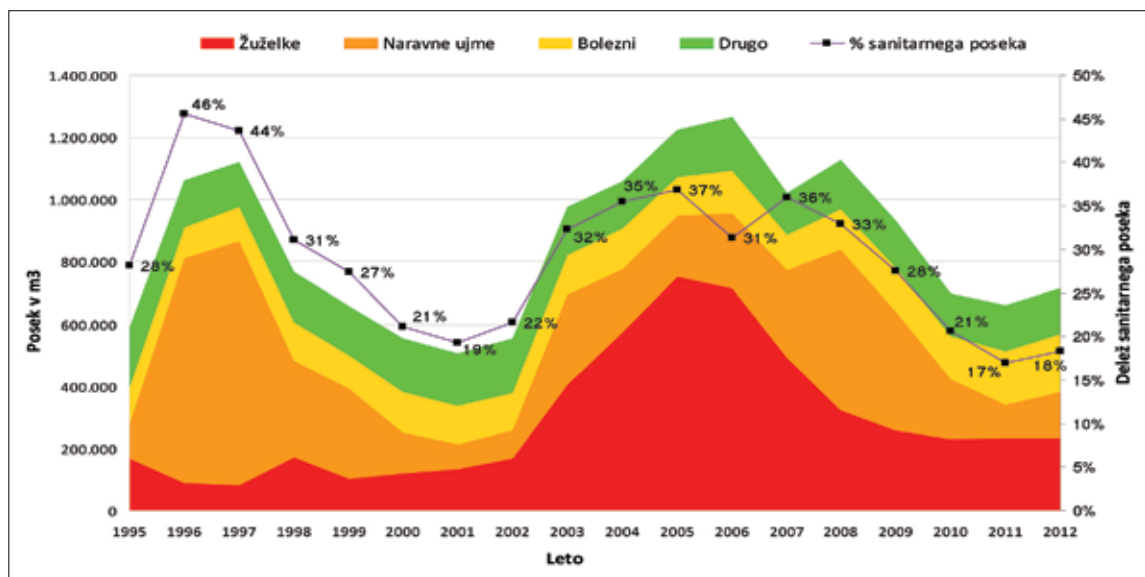
- Izvajati je treba preventivno varstvo pred požari. V sistem varstva pred nesrečami vključiti gozdarske službe.

– se uresničuje

Poškodbe v gozdovih spremljamo:

- z evidentiranjem vzrokov poseka,
- z evidentiranjem lokacij, obsega in stopenj poškodb zaradi abiotičnih in biotičnih škodljivih dejavnikov, ki niso povezani s posekom,
- s posebnim nadzorom nad karantenskimi organizmi,
- z elektronskim sistemom evidentiranja podatkov o poškodovanosti gozdov. Spletni portal za varstvo gozdov je informacijsko središče za varstvo gozdov v Sloveniji.

V dvajsetletnem obdobju sanitarni posek zajema približno eno četrtno skupnega poseka. V letih brez večjih naravnih ujm ali drugih vzrokov poškodb je znašal delež sanitarnega poseka v skupnem poseku približno 20 %, v letih večjih naravnih ujm, požarov ali namnožitve podlub-

Grafikon 5: Sanitarni posek v obdobju 1995–2012 glede na vzroke oz. skupine vzrokov

nikov pa je bil delež sanitarnega poseka več kot ena tretjina. Izstopata obdobji 1995–1999, ko so se dogajali snegolomi in žledolomi večjih razsežnosti in gradacija podlubnikov v obdobju 2003–2007.

ZGS je doslej pripravil trinajst načrtov sanacije gozdov, ki so zajemali 287.000 ha površin poškodovanega gozda. Za tri načrte so bila zagotovljena dodatna sredstva, preostale sanacije so se sofinancirale iz rednih sredstev.

Protipožarno varstvo gozdov

Naloge ZGS na področju protipožarnega varstva gozdov:

- določa stopnje požarne ogroženosti gozdov,
- sestavlja načrte varstva gozdov pred požarom,
- načrtuje in zagotavlja vzdrževanje protipožarnih presek (cest in vlak),
- nudi pomoč pri gašenju požarov (kartno gradivo, orientacija na terenu, podatki o vegetaciji),
- evidentira gozdne požare in posreduje podatke v Informacijski sistem za poročanje o intervencijah in nesrečah (SPIN) na Upravo RS za zaščito in reševanje,
- vključen je v pripravo in izvajanje letnega nacionalnega programa varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami, ki ga sprejme Vlada RS,

- vključen je v Državni načrt zaščite in reševanja ob velikem požaru v naravnem okolju, ki ga je sprejela Vlada RS.

5 PRIDOBIVANJE LESA (GOZDNA TEHNIKA)

5.1 Gradnja gozdnih prometnic

Cilj: Povečati odprtost gozdov z gozdnimi prometnicami

Usmeritev:

- Zagotoviti spodbude za novogradnje in rekonstrukcije gozdnih cest in vlak.

– **pretežno uresničeno**

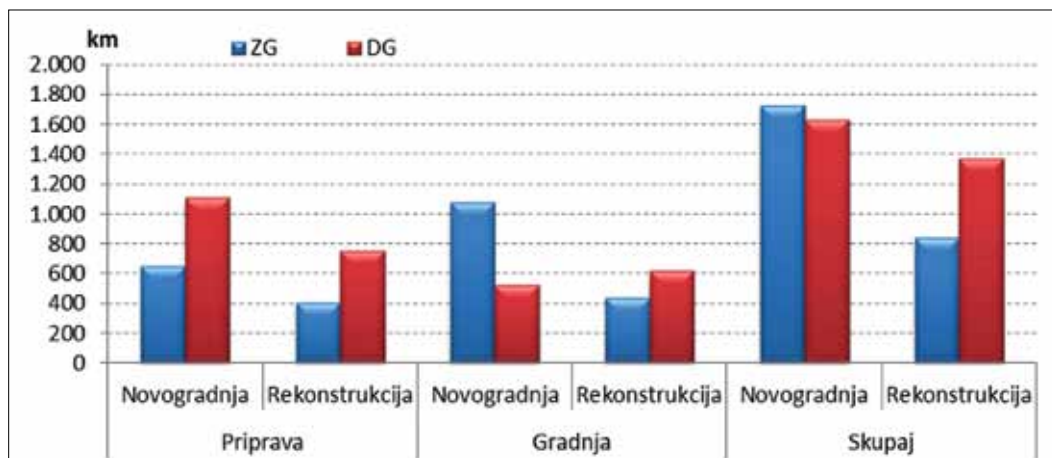
Sredstva so bila zagotovljena, vendar ne v pričakovanem obsegu. Sofinanciranje je potekalo na podlagi Programa razvoja podeželja za obdobje 2007–2013, sredstva pa so prispevale tudi lokalne skupnosti.

Usmeritev:

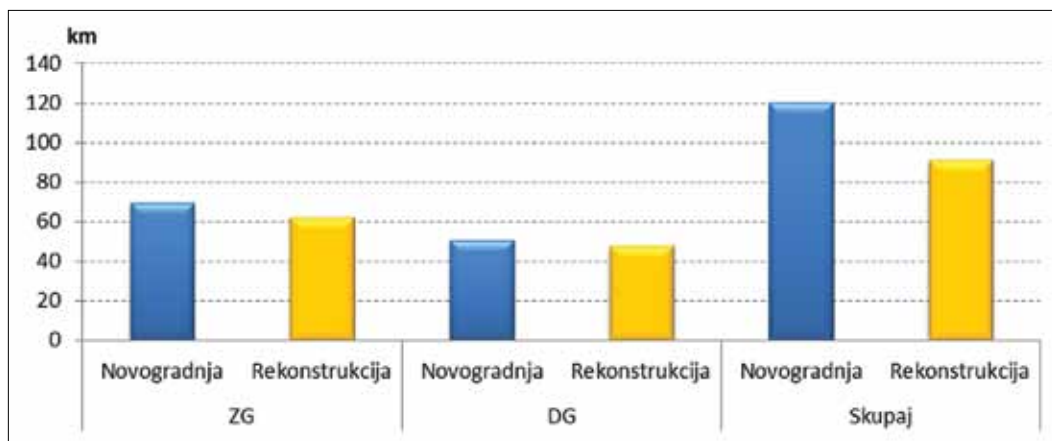
- Gozdne prometnice načrtovati kompleksno ne glede na posestne meje.

– **ni bilo uresničeno**

V določeni meri je h kompleksnemu načrtovanju gozdnih prometnic prispeval že Program razvoja podeželja za obdobje 2007–2013, saj je lastnike gozdov privedel do tega, da so se o gra-

Grafikon 6: Priprava, gradnja in rekonstrukcija gozdnih vlak v obdobju 2005–2012

Grafikon 7: Gradnja in rekonstrukcija gozdnih cest v obdobju 2005–2012

dnji prometnice med seboj dogovorili, sicer ne bi mogli izkoristiti sredstev na podlagi omenjenega programa. Več možnosti za načrtovanje gozdnih prometnic ne glede na posestne meje je nastalo s spremembo Zakona o gozdovih (2013), po katerem je gradnja gozdnih prometnic mogoča ob soglasju lastnikov gozdov z več kot 75 % površine zemljišč na trasi.

Usmeritev:

- Racionalizirati postopke za pripravo projektov in pridobitev dovoljenj za gradnjo gozdnih cest.
– **delno uresničeno**

Na področju gozdarske zakonodaje so se postopki racionalizirali, ne pa tudi na drugih področjih; postopki so postali na primer zahtevnejši na območjih Nature 2000.

Usmeritev:

- Izdelati in izpeljati program ozaveščanja lastnikov gozdov o koristih vlaganj v gozdne prometnice.

– **pretežno uresničeno**

Usmeritev je bila uresničena s svetovalnimi aktivnostmi, ki so del programov dela ZGS.

5.2 Vzdrževanje gozdnih cest

Cilj: Primerno vzdrževane gozdne ceste

Usmeritev:

- Zagotoviti ustrezno višino sredstev za vzdrževanje gozdnih cest.

– **delno uresničeno**

Razlog za le delno uresničenje cilja in usmeritve je v tem, da nikoli ni bilo dovolj sredstev za vzdrževanje gozdnih cest (grafikon 8).

Usmeritev:

- Sofinanciranje vzdrževanja gozdnih cest iz sredstev proračuna RS uskladiti z javno uporabo gozdnih cest. **– uresničeno**

Sofinanciranje iz proračuna RS je bilo usklajeno z javno uporabo gozdnih cest, višina sredstev pa je bila odvisna od zbranih pristojbin. Javni značaj gozdnih cest je na podlagi ocen javnega značaja posameznih gozdnih cest ocenjen na 35 %, delež proračuna RS pri financiranju vzdrževanja gozdnih cest v skupnem znesku proračunskih sredstev in pristojbin pa znaša v zadnjih letih 39 %. Sredstva za vzdrževanje gozdnih cest prispevajo tudi občine.

Usmeritev:

- V skladu s potrebami dopolniti sistem zbiranja in razporejanja sredstev za vzdrževanje gozdnih cest.

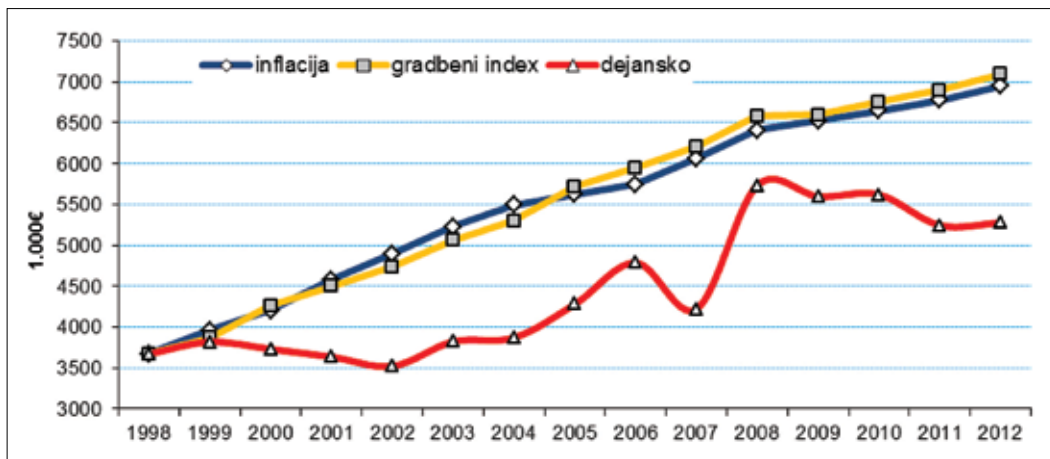
– ni uresničeno

Sistem financiranja ni bil dopolnjen, na podlagi novega Zakona o davku na nepremičnine pa se je spremenil: ukinjene so pristojbine za vzdrževanje gozdnih cest, sredstva za vzdrževanje gozdnih cest se bodo odslej zagotavljala iz državnega proračuna, iz sredstev, ki se bodo zbrala iz davka na nepremičnine od gozdov. Učinek sprememb ni mogoče zanesljiveje napovedati.

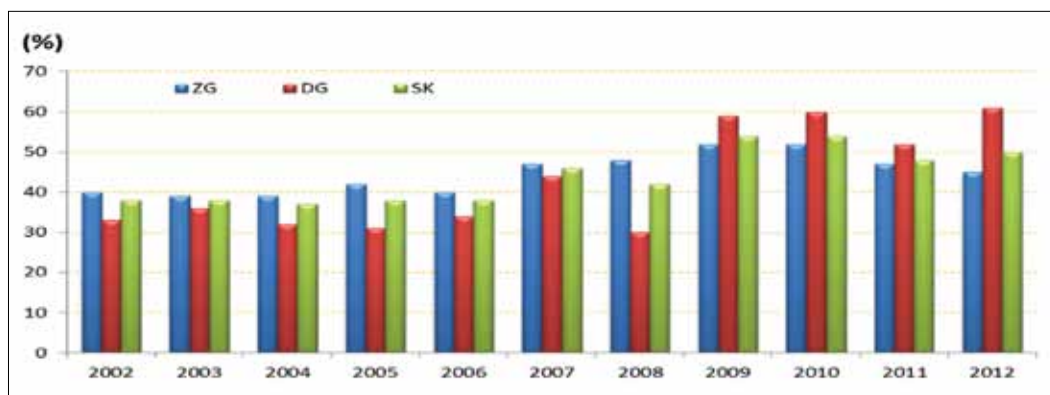
Usmeritev:

- Določiti režime rabe gozdnih cest.

– uresničeno

Grafikon 8: Primerjava sredstev za vzdrževanje gozdnih cest z rastjo inflacije in rastjo gradbenih indeksov

Grafikon 9: Delež porabljenih sredstev za vzdrževanje gozdnih cest glede na potrebna sredstva

Usmeritev:

- Zagotoviti sanacijo gozdnih cest po ujmah.
- uresničeno**

Sanacije so se večinoma izvajale iz sredstev za vzdrževanje gozdnih cest, redkeje iz sredstev državnega proračuna za sanacijo škode.

5.3 Tehnologija**Cilj:** *Racionalna gozdna proizvodnja***Usmeritev:**

- pospeševati uporabo sodobnih tehnologij in organizacijskih oblik ob presoji sprejemljivosti na varovanih območjih.
- se uresničuje**

K sodobnim tehnologijam štejemo:

- strojno sečnjo,
- izvoz s traktorskimi prikolicami,
- uporabo procesorskih glav na žičnih žerjavih.

K uresničevanju cilja in usmeritev je pomembno prispeval Program razvoja podeželja za obdobje 2007–2013, na podlagi katerega sta bila lastnikom gozdov subvencionirana gradnja gozdnih prometnic in nakup gozdarske mehanizacije. Za gradnjo gozdnih prometnic je bilo na tej podlagi lastnikom gozdov izplačano 4,9 milijona EUR, za nakup gozdarske mehanizacije pa 15,6 milijona EUR.

Preglednica 1: Nabavljena gozdarska mehanizacija na podlagi Programa razvoja podeželja za obdobje 2007–2013

Vrsta mehanizacije	Število kosov
Stroj za strojno sečnjo	8
Gozdarski traktorji	300
Gozdarska prikolica	92
Gozdarski vitel	119
Motorna žaga	169
Osebnna zaščitna sredstva	141
Žični žerjav	8

Preglednica 2: Dolžine gozdnih prometnic, zgrajenih, rekonstruiranih oz. pripravljenih na podlagi Programa razvoja podeželja za obdobje 2007–2013

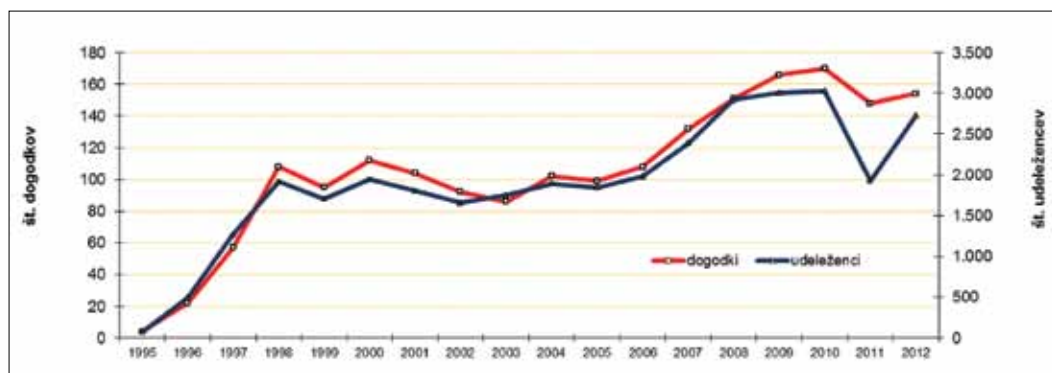
Vrsta vložka v gozdne prometnice	Dolžina m
Gradnja gozdne ceste	49.904
Rekonstrukcija gozdne ceste	3.530
Gradnja gozdne vlake	426.885
Rekonstrukcija gozdne vlake	173.838
Priprava gozdne vlake	219.272
Skupna vsota	873.429

Cilj: *Zagotoviti izvedbo del na tehnološko sodoben in varen način*

Usmeritev:

- Zagotoviti sofinanciranje za posodabljanje gozdarske mehanizacije.
- delno uresničeno**

Kljub Programu razvoja podeželja za obdobje 2007–2013 in finančnega prispevka sredstev od občin je bilo za uresničitev ciljev in usmeritev NGP na voljo premalo sredstev.

Grafikon 10: Izobraževanje lastnikov gozdov s področja gozdne tehnike v obdobju 1995–2012

Usmeritev:

- Povečati delež del v zasebnih gozdovih, ki jih izvedejo poklicni izvajalci.

– **delno uresničeno**

Usmeritev je bila uresničevana predvsem ob sanacijah gozdov po ujmah.

Usmeritev:

- Intenzivirati usposabljanje lastnikov gozdov za delo v gozdu.

– **uresničeno**

6 RAZVOJ GOZDA KOT NARAVNEGA ELEMENTA KRAJINE

Cilj: *Ohranjati biotsko raznovrstnost gozdov na ekosistemski ravni*

Usmeritev:

- Ohranjati mrežo gozdnih rezervatov in jo primerno razširiti.

– **se ne uresničuje**

Po letu 2000 se zmanjšuje površina gozdnih rezervatov – leta 2000: 13.400 ha, leta 2010: 9.600 ha, leta 2013: 9.500 ha.

Usmeritev:

- Ohranjati vlogo varovalnih gozdov in jo krepiti.

– **se uresničuje**

V obdobju po letu 2000 se je površina varovalnih gozdov povečala – leta 2001: 62.154 ha, leta 2011: 99.248 ha.

Površina gozdov s 1. stopnjo varovalne funkcije se je povečala – leta 2001: 160.000 ha, leta 2011: 190.000 ha.

Usmeritev:

- Povečati površino gozdov v krajini, kjer jih primanjkuje.

– **se ne uresničuje**

Analiza krčitev v kmetijske namene med letoma 2008 in 2012 kaže, da je bilo v tem obdobju 30 % vseh krčitev v kmetijski in primestni krajini.

Površina biotopske funkcije na 1. stopnji poudarjenosti

– **se je povečala**

Površina navedene funkcije – leta 2001: 59.840 ha, leta 2011: 62.470 ha.

Cilj: *Ohranjati biotsko raznovrstnost gozdov na vrstni ravni*

Usmeritev:

- Pri ohranjanju...habitatnega drevja, vključno z odmrlim, se zagotovi sofinanciranje ustreznih ukrepov

– **se ne uresničuje**

- V gozdovih je treba usmerjati rekreacijske dejavnosti na območja, kjer se bistveno ne moti življenjskega ritma gozdnih živali ...

– **se uresničuje**

Za uresničevanje druge usmeritve je pomembna izdelanost karte conacije gozdnega prostora.

Cilj: *Ohranjati in vzpostavljati pestre krajinske vzorce...*

Usmeritev:

- Ohranjati primeren delež gozdov v krajini.

– **se delno uresničuje**

Tudi glede uresničevanja te usmeritve ni ustrežno, da se kar 30 % krčitev za kmetijske namene realizira v kmetijski in primestni krajini.

Cilj: *Ohraniti naravne vrednote v gozdu*

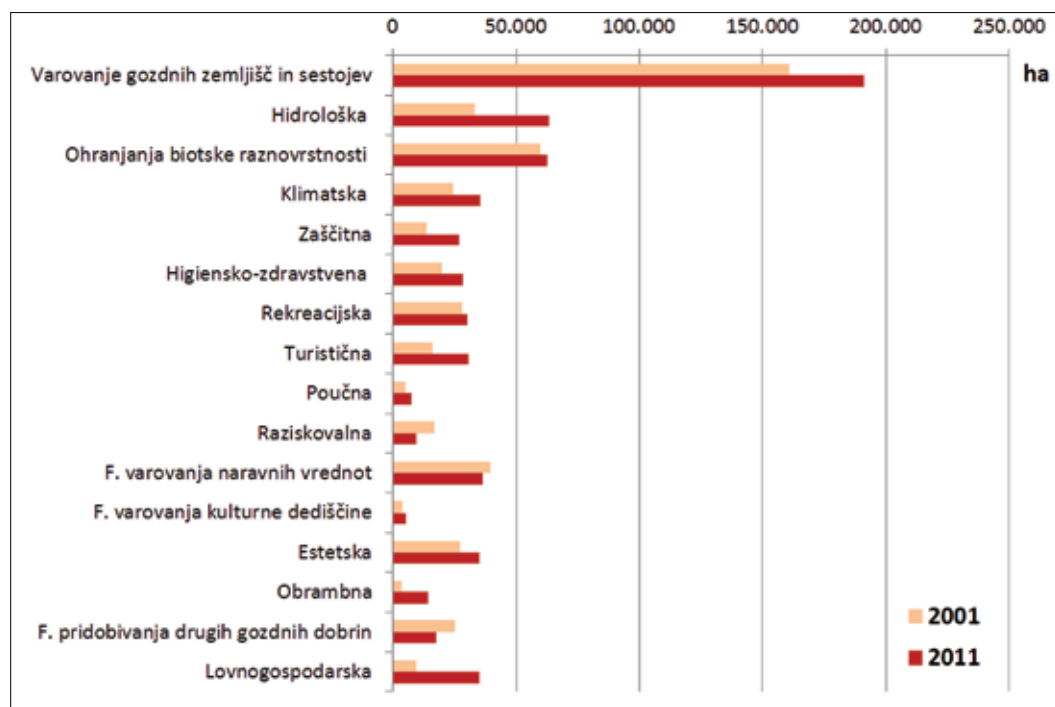
Usmeritev:

- Organizirati učinkovit naravovarstveni nadzor.

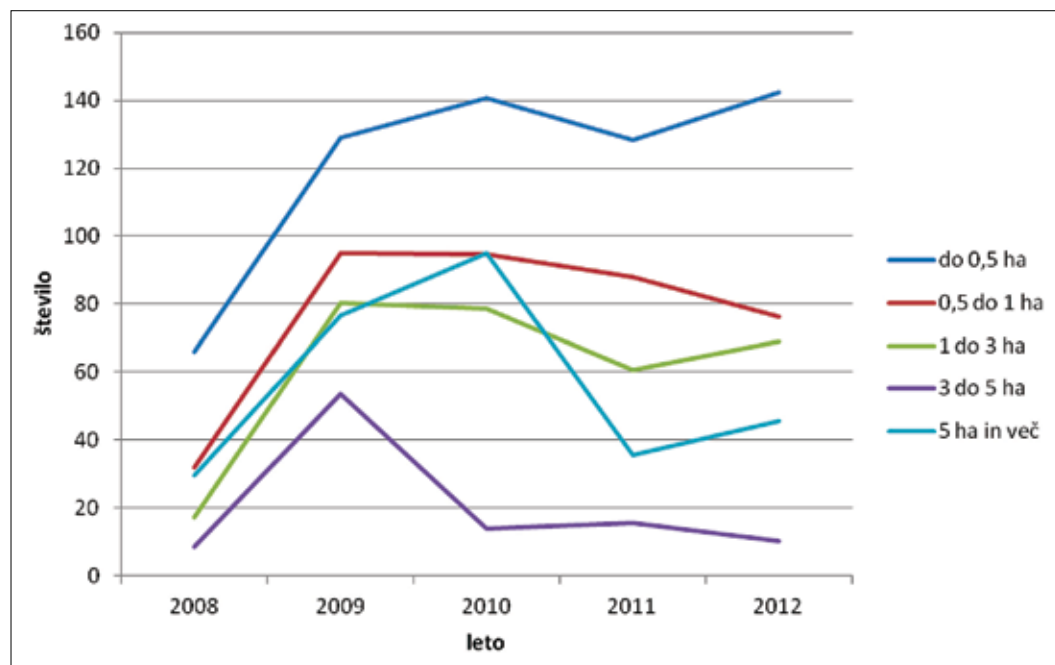
– **se ne uresničuje**

ZGS se je pripravil za izvajanje naravovarstvenega nadzora, izdelal projekt in ga v letih 2006 in 2007 tudi poskusno izvajal v štirih pilotnih območjih. Zaradi pomanjkanja denarja, ki bi ga moralo zagotoviti tedanje Ministrstvo za okolje in prostor, ZGS naravovarstvenega nadzora ni uvedel v redno delo.

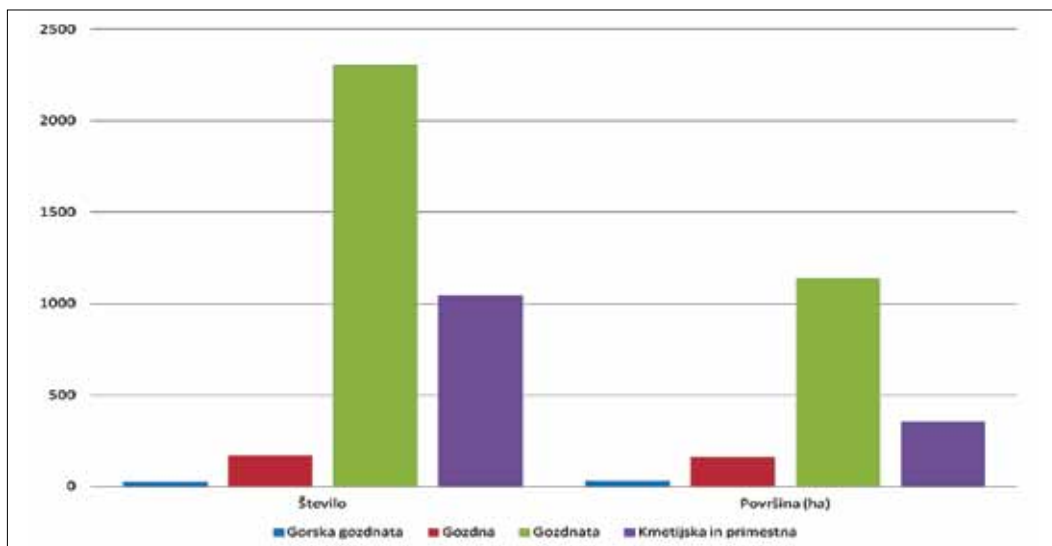
Funkcije gozdov

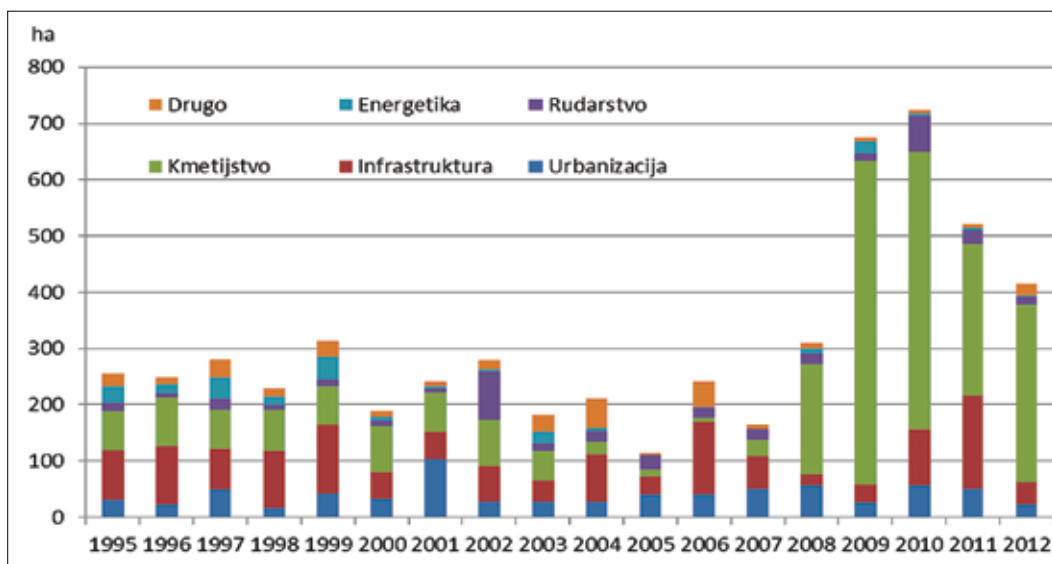
Grafikon 11: Sprememba površin s poudarjenimi funkcijami gozdov na 1. stopnji poudarjenosti v obdobju 2001–2011.

Grafikon 12: Število krčitev za kmetijske namene v obdobju 2008–2012 po velikostnih razredih

Grafikon 13: Krčitve gozdov v kmetijske namene v obdobju 2008–2012 po vrstah krajine

Grafikon 14: Površina posegov v gozd in gozdni prostor po namenu v obdobju 1995–2012

Cilj: Zagotoviti optimalno učinkovanje gozdov z zaščitno funkcijo.

Usmeritev:

- Z ustrezno sestojno strukturo je treba zagotoviti optimalno učinkovanje gozdov.
- **pretežno se uresničuje**

Površina gozdov s 1. stopnjo zaščitne funkcije se je po letu 2000 povečala – leta 2001: 13.500 ha, leta 2011: 27.100 ha.

Cilj: Zagotoviti optimalno učinkovanje gozdov na ogroženih območjih.

Usmeritev:

- Okrepiti izvajanje del na področju urejanja hudournikov.
- **se ne uresničuje**

V Sloveniji se kljub opozorilom na posledice že desetletja zanemarljivo področje urejanja hudournikov. Z Nacionalnim gozdnim programom

se je na pomen tega področja in nujnost urejanja hudournikov poskušalo ponovno opozoriti, vendar, žal, tudi tokrat brez uspeha.

Cilj: Prispevati k dobremu stanju površinskih in podzemnih voda ter stalnosti dotoka pitne vode na vodovarstvenih območjih

Usmeritev:

- Sodelovati je treba pri oblikovanju vodovarstvenih območij v okviru načrtov upravljanja z vodami.

– se ne uresničuje

Premalo je bilo sodelovanja pristojnih služb, pomen gozdov za zagotavljanje zdrave pitne vode pa se je okrepil, saj se je površina gozdov s 1. stopnjo hidrološke funkcije po letu 2000 povečala – leta 2001: 33.000 ha, leta 2011: 63.200 ha.

Cilj: Optimirati prispevek gozdov k dobremu stanju površinskih in podzemnih voda, izravnavanemu vodnemu režimu ... in ohranjanju naravnega ravnovesja vodnih in obvodnih ekosistemov.

Usmeritev:

V interdisciplinarnem načrtovalskem procesu (gozdarstvo,) je treba ohraniti in osnovati obvodno vegetacijo.

– se ne uresničuje

Sistem GERK-ov spodbuja uničenje/odstranitev obvodne vegetacije, omeje in manjše skupine gozdnega rastja.

Cilj: Ohranjati in oblikovati mehansko stabilne gozdove zlasti na izpostavljenih legah v okolici večjih emisijskih virov ter v območjih močnih vetrov.

Usmeritev:

- Zagotoviti trajno prisotnost gozda v okolici večjih emisijskih virov ter na izpostavljenih legah in vzpostaviti protivetrne pasove.

– se uresničuje

Površina gozdov s klimatsko in higiensko-zdravstveno funkcijo se je po letu 2000 povečala – leta 2001: 44.100 ha, leta 2011: 64.100 ha.

7 LASTNIŠTVO GOZDOV IN NJIHOVE SOCIALNE VLOGE

Cilj: Spodbude za gozdove, v katerih ekološke ali socialne funkcije določajo način gospodarjenja.

Usmeritev:

- Ovrednotiti ekološke in socialne koristi gozdov za celotno družbo.

– se ne uresničuje

- Določiti spodbude ob upoštevanju rastiščnega potenciala in večnamenskosti gozdov.

– se ne uresničuje

Zelo zahtevno je ovrednotiti ekološke in socialne funkcije gozdov. Problem zahteva resne znanstvene analize, nameniti bi mi bilo treba več pozornosti.

Cilj: Povečano sodelovanje lastnikov pri načrtovanju razvoja njihovih gozdov.

Usmeritev:

- Lastnike gozdov je treba intenzivneje vključevati v procese gozdarskega načrtovanja in intenzivirati vse oblike svetovanja.

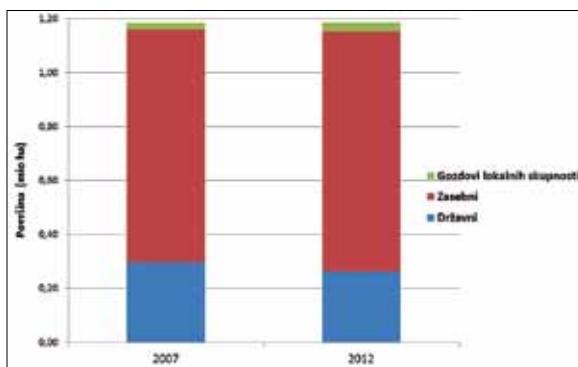
– delno se uresničuje

Cilj: Povečati delež državnih gozdov.

Usmeritev:

- Izdelati merila za prednostni odkup gozdov s poudarjenimi ekološkimi in socialnimi funkcijami ter izvajati aktivno politiko odkupa.

– se ne uresničuje

Grafikon 15: Sprememba lastniške strukture slovenskih gozdov v obdobju 2007–2012

Delež državnega gozda se je v obdobju 2007–2012 zmanjšal od 24,95 % na 22, 17 %.

Cilj: Na gozdu neškodljiv način izkoristiti možnosti glede pridobivanja nelesnih gozdnih proizvodov.

Usmeritev:

- V gozdnogospodarske načrte je treba vključiti usmeritve in morebitne omejitve glede nelesnih gozdnih proizvodov.
- Urediti je treba nabiralništvo.
- Novelirati je treba predpis glede varstva gliv, vključno s seznamom zavarovanih vrst.
- Z nadaljnjo obdelavo oziroma predelavo dobrin povečati dodano vrednost nelesnim gozdnim proizvodom.

– usmeritve se ne uresničujejo

V zadnjih letih je ZGS precej pozornosti namenjal področju pridobivanja nelesnih gozdnih proizvodov, uspešno in odmevno je bilo tudi njegovo sodelovanje v mednarodnem projektu SylvaMed v letih 2010–2013, ki je obravnaval to področje. Skupaj s čebelarско zvezo Slovenije je izdal knjižico o čebelarjenju v gozdovih. V Sloveniji pa je bilo v zadnjih letih premalo narejenega glede dopolnitve predpisov, s katerimi bi uredili nabiralništvo, in glede spodbujanja dejavnosti njihove dodelave oz. predelave, tudi v okviru dopolnilnih dejavnosti na kmetiji, s katerimi bi nelesnim gozdnim proizvodom povečali dodano vrednost.

Cilj: Funkcijam gozda prilagojena izraba gozdnega prostora za turizem.

Usmeritev:

- Opredeliti gozdni prostor glede primernosti za različne oblike turizma in rekreacije ter različne intenzivnosti, povezane z obema dejavnostma.

– se uresničuje

Za uresničevanje je pomembno pripraviti karto conacije gozdnega prostora.

Cilj: Pomembno prispevati h kakovosti življenja, zlasti zdravju vseh prebivalcev.

Usmeritev:

- Ohraniti in urediti je treba prost dostop javnosti v gozdove, pri tem pa z učinkovitim nadzorom v gozdnem prostoru preprečiti njegove zlorabe.
- usmeritev je ogrožena**

- Povečati delež državnih in občinskih gozdov v bližini večjih mest ...; z lokalnimi skupnostmi določiti območja mestnih in primestnih gozdov.

– se ne uresničuje

(Izjema in primer dobre prakse je Celje.)

V povezavi s prvo alineo je treba opozoriti, da se v zadnjih letih krepijo zahteve po zapiranju zasebnih gozdov. Za javnost vsekakor dragocena dobrina prostega dostopa v gozd je torej ogrožena. K ohranitvi prostega dostopa v gozdove je mogoče bistveno prispevati s tem, da z nadzorom preprečimo zlorabe te dobrine, ko posamezniki ali skupine v gozdu izvajajo dejavnosti, ki so škodljive za gozd.

Usmeritev:

- Opredeliti gozdni prostor glede primernosti za različne oblike in intenzivnosti turističnih in rekreacijskih dejavnosti ter zagotoviti nadzor nad izvajanjem rekreacijske dejavnosti.

– delno se uresničuje

Pomembno je pripraviti karto conacije gozdnega prostora; naravovarstveni nadzor in gozdarski nadzor še nista uvedena v prakso. Za gozdarski nadzor je pripravljeno vse potrebno in se bo v okviru razpoložljivih finančnih sredstev začel izvajati v letu 2014.

Cilj: Oblikovati urejeno okolje objektom kulturne dediščine, in sicer zaradi dediščine same in kot prispevek k razvoju turizma.

Usmeritev:

- V območjih enot kulturne dediščine in njihovih vplivnih območjih v gozdu je treba prilagojeno izvajati dela v gozdovih ter čas izvajanja del prilagoditi ritmu obiska ljudi.

– se uresničuje

Površina gozdov s funkcijo varovanja kulturne dediščine s 1. stopnjo poudarjenosti se je po letu 2000 povečala – leta 2001: 4.000 ha, leta 2011: 5.400 ha.

Cilj: Povečati vedenje lastnikov gozdov in javnosti o gozdu ter jih aktivno vključiti v načrtovanje razvoja gozdov.

Usmeritev:

- Pospešiti izobraževanje lastnikov gozdov in svetovanje o gozdu ter uvesti metode partici-

pacije javnosti pri načrtovanju razvoja gozdov in del v gozdovih.

– delno se uresničuje

8 GOZDNE ŽIVALI IN LOVSTVO

Cilji:

- Ohranitev vseh avtohtonih vrst divjadi in drugih prostoživečih živali ter njihovih habitatov.
- Stabilne, vitalne (viabilne) in genetsko raznovrstne populacije naravne spolne in starostne strukture, usklajene z okoljem in s populacijami drugih vrst divjadi.
- Vzdrževanje naravnega ravnovesja populacij

divjadi z okoljem in njegova vzpostavitev v primerih, ko niso usklajene z življenjskimi možnostmi okolja.

- Trajnostna gospodarska raba vseh lovnih vrst.

Usmeritve:

- Ohranjanje in vzdrževanje struktur ustreznega števila divjadi.
- Poseganje v populacije z odstrelom zaradi gospodarskih, veterinarsko-sanitarnih, zdravstvenih in drugih, posebej utemeljenih razlogov.
- Izvajanje ukrepov za ohranjanje, vzdrževanje in izboljšanje življenjskih razmer divjadi.
- Varstvo divjadi z zagotavljanjem mirnih con divjadi.

Preglednica 3: Prikaz razvoja populacij divjadi, izvajanja ukrepov za izboljšanje življenjskega okolja divjadi ter razvoja življenjskega okolja divjadi

Velika parkljasta divjad	Srna	Nav. jelen	Gams	Damjak	Muflon	Divji prašič	Lisica	Jazbec	Poljski zajec	Raca	Druška pernatna divjad
Ohranjanje števila in strukture populacij	√/-	-/+		√/-	√/-	-/+	√	√	-/+	√/+	√/-
Izboljšanje življenjskih razmer divjadi, tudi z mirnimi conami	√/-	√/-	√/-	√/-	√/-	√	√	√	-/?	√	-/?
Poseganje v populacije zaradi gospodarskih in drugih razlogov	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√

Legenda:

- √/+ - cilj NGP se uresničuje, stanje populacije je napredujoče
- √ - cilj NGP se uresničuje, stanje populacije je stabilno
- √/- - cilj NGP se uresničuje, stanje populacije je nazadujoče, tudi ukrepi v okolju
- /+ - cilj NGP se delno uresničuje, stanje populacije je zelo napredujoče
- /+ - cilj NGP se delno uresničuje, stanje populacije je napredujoče
- /+ - cilj NGP se delno uresničuje, stanje populacije je nihanje s trendom nazadovanja
- /? - cilj NGP se le delno uresničuje, splošna degradacija okolja in izguba habitatov

Preglednica 4: Obseg opravljenih ukrepov za izboljšanje življenjskega okolja divjadi v obdobju 2001–2010

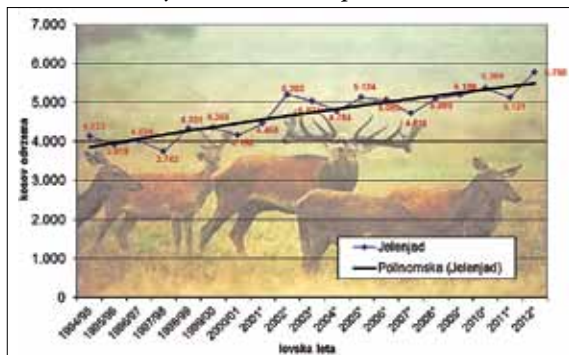
Vrsta ukrepa	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Košnja travn./pašn. (ha)	1059	1123	1400	1297	700	600	627	580	487	448
Grmišča (ha)	35	34	29	23	50	65	61	37	34	27
Sajenje plodon.vrst (št.)	4308	2203	2662	2467	5582	7535	7475	4605	4767	4050
Vodni viri (št.)	33	66	76	91	76	71	234	222	230	249
Gnezdnice (št.)	90	58	84	228	277	178	246	230	352	338
Ohranjanje biotopov (ha)			1	16	10	2	12	16	16	17

Legenda: Barvne puščice označujejo trend merljivih kazalcev izvedbe ukrepov.

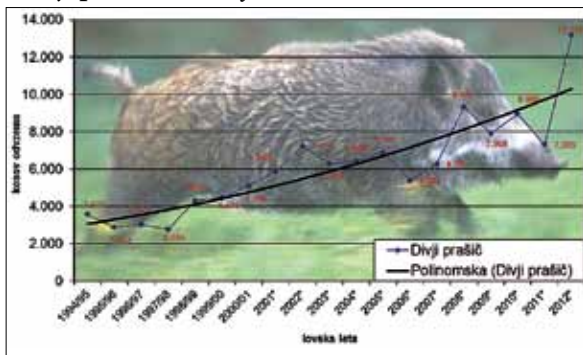
(Vir: Podatki lovskih organizacij za Območne načrte 2011–2020.)

Trendi razvoja populacij nekaterih vrst divjadi

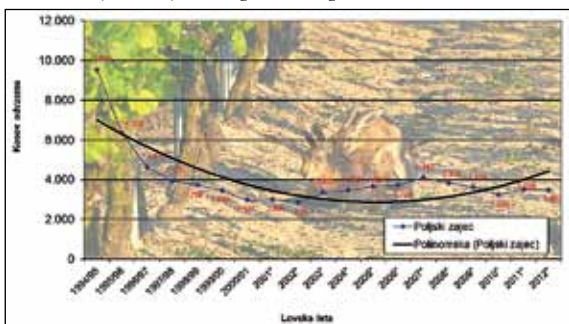
Navadni jelen (*Cervus elaphus* L.)

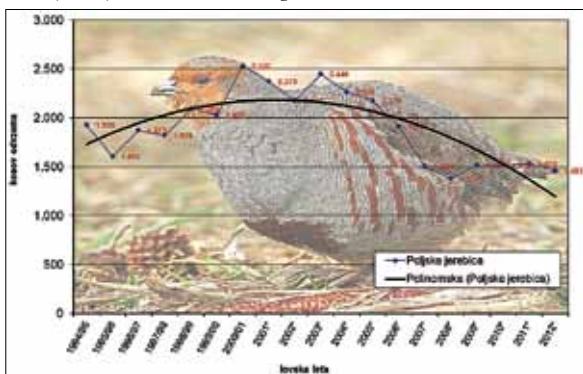
Divji prašič (*Sus scrofa* L.)

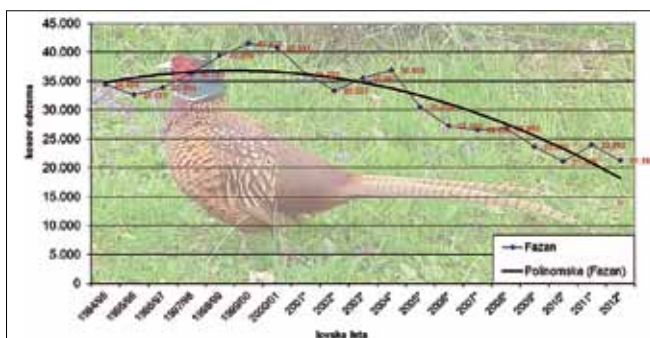
Poljski zajec (*Lepus europaeus* Pallas)

Poljska jerebica (*Perdix perdix* L.)

Fazan (*Phasianus colchicus* L.)

Grafikon 16: Odvzem nekaterih vrst divjadi v Sloveniji v obdobju 1994–2012

Sklepni poudarki o uresničevanju NGP glede divjadi in njenega življenjskega okolja

- Opazna sta splošna degradacija okolja in neustrezen odnos do njega, in sicer v gozdovih in še posebno zunaj gozda, širjenje urbanizacije in „poljedelskih monokulturnih puščav“ ter pohlep po materialnem, kar prizadene vse živalske vrste.

- Odziv odgovornih na težave je neustrezen ali ga sploh ni – z vidika uporabljenih instrumentov politike in izdaje predpisov.
- Nekaterih pomembnih kazalcev kontrolne metode ne pridobivamo – npr. zaradi pomanjkanja finančnih sredstev na ZGS ne spremljamo trenda objedenosti gozdnega mladja zaradi rastlinojede divjadi.
- Sredstva za vlaganja v gozdove se zmanjšujejo

tudi na proračunski postavki za živalski svet, pred nekaj leti so se zmanjšala za več kot polovico.

- Na dobrih 10 % površine Slovenije v LPN (10 od 12 LPN v Sloveniji je v ZGS) se soočamo s hudo finančno, kadrovsko, posledično pa tudi z organizacijsko in strokovno krizo, ki bo prizadela tudi divjad, njeno okolje in lovstvo tudi širše, ne le v teh loviščih.

9 JAVNA GOZDARSKA SLUŽBA

Cilj: *Razvoj gozdov učinkovito in smotrno usmerja enotna za vse gozdove, kadrovsko zadostna, dobro organizirana, strokovno kompetentna javna gozdarska služba, ki gozd obravnava celovito, vključno z živalskim svetom, ter pravnimi in ekonomskimi mehanizmi ter svetovanjem.*

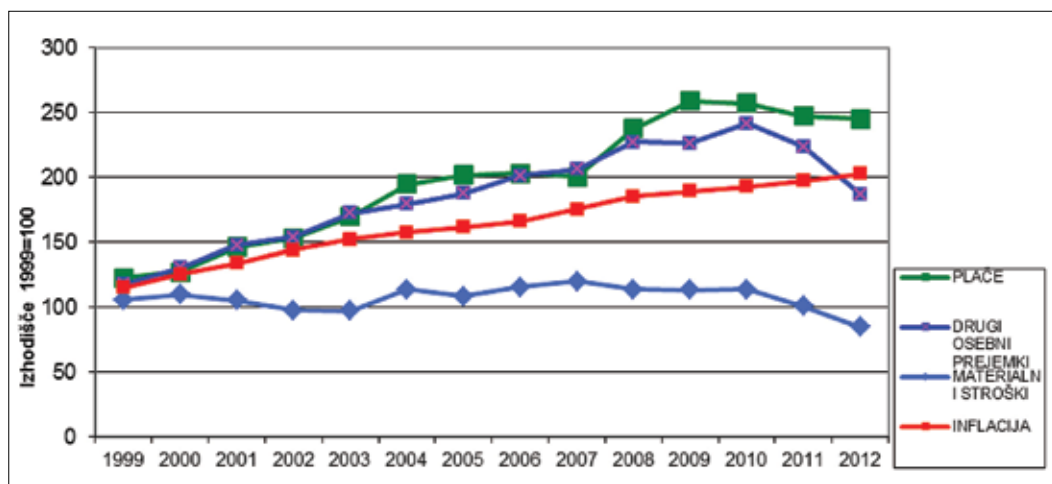
Usmeritve:

- Ohraniti ustrezno kadrovsko zasedenost javne gozdarske službe, tudi s strokovnjaki strok sosednjih področij, ter njeno stabilno financiranje.
- Delo in organiziranost javne gozdarske službe prilagajati aktualnim potrebam gozda, lastnikov gozdov in javnosti ter smotrni izvedbi nalog.
- Intenzivirati svetovanje vseh oblik in vzpostaviti učinkovito sodelovanje z drugimi svetovalnimi službami za kmetije ter z organizacijami lastnikov gozdov.
- Zagotavljati stalno izobraževanje celotne kadrovske strukture.

– **usmeritve se ne uresničujejo**

Število zaposlenih v ZGS na področju javne gozdarske službe, ki se (poleg pridobivanja sredstev na trgu in izvajanja plačanih projektov) še lahko ukvarjajo z javnimi gozdarskimi nalogami, se je iz števila 803 ob začetku njegovega delovanja (755 redno zaposlenih, 23 pripravnikov in še za 6.000 delovnih dni pomožnih delavcev, kar pomeni 25 ljudi, če bi jih zaposlili vse razpoložljive delovne dni v letu) zmanjšalo na 660 (od 678 redno zaposlenih je za deset polno zaposlenih opravljenih delovnih ur na projektih, za tri polno zaposlene opravljenih ur na področju varstva narave /velikih zveri/ in za pet polno zaposlenih na različnih tržnih aktivnostih). Zavodu ni dovoljeno zaposlovati pripravnikov in pomožnih delavcev. V istem obdobju se je količina poseka približno podvojila, število presojev posegov v prostor približno potrojilo, ZGS pa je pridobil tudi kar nekaj novih nalog (npr. izvajanje gozdarskega nadzora /formalno tudi naravovarstvenega/, ocenjevanje škode po divjadi na nelovnih površinah, izdaja prevoznic). Zaradi pomanjkanja sredstev je nekaj manj le dela z gojitvenimi deli; žal. Ker ZGS ne dobi soglasja za nadomestne zaposlitve niti za Lovišča s posebnim namenom (LPN), se je v letu 2013 število zaposlenih v njih zmanjšalo iz 73 na 61 in zato ne morejo opraviti niti odstrela, ki bi prinašal dohodek.

ZGS je z novo sistemizacijo, uveljavljeno v začetku leta 2013, zmanjšal število krajevnih enot iz 94 na 69, do skrajnosti racionaliziral opise gozdov ob izdelavi gozdnogospodarskih načrtov, zelo

Grafikon 17: Financiranje javne gozdarske službe v ZGS v obdobju 1999–2012

zmanjšal obseg priprave gozdnogojitvenih načrtov v drobni posesti in obseg prevzema delovišč, ni še uveljavil gozdarskega nadzora (vse zadnje troje navedeno je nezakonito), opustil obnovo mej ureditvenih enot (kar je dolgoročno nesprejemljivo), približno razpolovil obseg meritev na stalnih vzorčnih ploskvah (kar je z vidika dosežene natančnosti tudi zunaj predpisov), v letu 2013 pa opustil tudi popis objedenosti gozdnega mladja zaradi rastlinojede parkljaste divjadi, ki daje ključne podatke za pripravo lovskoupravljaljskih načrtov; pomožna dela pri meritvah gozdnih sestojev in izbiri drevja za posek v državnih gozdovih so opravili gozdarski strokovnjaki, ki bi sicer v tem času lahko opravljali strokovne naloge. Vendar ZGS kljub temu nima materialnih sredstev, ki bi mu omogočila pozitivno zaključiti leto. Za leto 2014 je zagotovljenih še manj proračunskih sredstev ...

10 SKLEPNE MISLI O POMENU CELOVITE STROKE ZA RAZVOJ GOZDOV

Razvoj gozda, ki je obsežen in zelo kompleksen naravni ekosistem, je mogoče uspešno usmerjati samo, če ga obravnavamo celovito po vsebini in prostoru. Zato mora gozdarska stroka gozd nujno obravnavati na tak način. To je tudi v prid enotni in celoviti javni strokovni gozdarski službi, ki strokovno usmerja gospodarjenje z vsemi gozdovi, ne glede na lastništvo, in enakovredno obravnava vse prvine gozdnega ekosistema. Zaposluje gozdarske, lovske in druge strokovnjake s splošnim in tudi specialnim znanjem. Čeprav so ta dejstva v gozdarski stroki že dolgo znana, jih na tem mestu poudarjamo zato, ker so celo nekateri najbolj odgovorni za zdajšnji in prihodnji razvoj gozdarstva na Slovenskem pripravljeni videti le pomen posameznih ožjih segmentov gozdarskih strokovnih vsebin in nalog.

Slovenski gozdarski stroki nikoli ne bi uspelo doseči tolikšnih uspehov pri usmerjanju razvoja gozdov ter takšne strokovne ravni in ugleda doma in v tujini, kot smo jim priča, če razvoja gozdov ne bi obravnavala celovito, od celovitega načrtovanja odločitev na višjih ravneh do skrbne izvedbe ukrepov v podrobnostih. V času, ko obiramo plodove pravih strateških odločitev

gospodarjenja s slovenskimi gozdovi, ki so jih pred desetletji oblikovali strokovnjaki velike strokovne širine (Mlinšek, Pipan, Gašperšič in drugi), je skrajno ozko in nestrokovno spregledati pomen dejavnosti, kot so analiziranje stanja gozdov in njihovih vlog v prostoru, analiziranje učinkov opravljenih ukrepov v gozdovih in v populacijah divjadi ter odločanje o načinu dela z njimi v prihodnje, kar je temeljna naloga zlasti načrtovanja v gozdarstvu in lovstvu. Analizirati in načrtovati dejavnosti je treba tudi na področjih gozdnih prometnic, uporabe tehnologij, svetovanja lastnikom gozdov in ozaveščanja javnosti. Kot bi delo s slovenskimi gozdovi lahko zašlo na stran pot pred desetletji, če ga ne bi ustrezno usmerili že omenjeni in številni drugi strokovnjaki, se to kaj kmalu lahko zgodi v prihodnje, če v stroki ne bomo razumeli in zagotovili ustreznih strokovnih pogledov tudi v smeri »od velikega k malemu«.

Nacionalni gozdni program je namenjen prav temu in v tem je njegov velik pomen. Pomen enotne in po vsebini celovite strokovne službe je predvsem v tem, da zagotovi, da se temeljna načela in strateške usmeritve za delo s slovenskimi gozdovi, zapisane v Zakonu o gozdovih in Nacionalnem gozdnem programu, prek gozdarskih in lovskih načrtov uresničujejo tudi v podrobnem. V zadnjem obdobju to zahtevno nalogo opravlja ZGS. Pomanjkanje finančnih sredstev za delo ZGS v zadnjih letih resno ogroža njegovo delovanje. Po mnenju mnogih gre za načrtno slabitev pomembne institucije z javnimi pooblastili, s ciljem, da se jo diskreditira in na tak način zagotovi zdaj in zlasti v prihodnje v naših gozdovih manjši vpliv stroke, ki je moteča pri uveljavljanju parcialnih (materialnih) interesov do gozdov.

Nacionalni gozdni program je glede strokovne javne gozdarske službe zelo jasn. Ali smo v nekaj letih pri razvoju gozdarske misli tako nazadovali, da je treba na njegovo sporočilo glede javne gozdarske službe posebej opozarjati?

11 VIRI

- Resolucija o Nacionalnem gozdnem programu, Ur. l. RS, št. 111/07
Letna poročila Zavoda za gozdove Slovenije o gozdovih za obdobje 1994–2012